



За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ, МІСЦЕВОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ
ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА.

Видається з 1933 р. № 22 (1515). 3 ЧЕРВНЯ 1983 РОКУ. Виходить щотижня. Ціна 2 коп.

Увага! Йде сесія.

ФІЗФАК: 194 «ВІДМІННО» І «ДОБРЕ»

Літня сесія на фізичному факультеті почалась з заліку з громадсько-політичної практики. Підготовку до заліку факультет почав ще на початку березня. Основуючись на зимовій диференційованій атестації, комісія з ГПП разом з партійним і комсомольським бюро було проведено перевірки виконання студентами індивідуальних завдань на базах практики, заслухані звіти відповідальних за ГПП на курсах

Всього комісією з ГПП, в яку входили члени комсомольського бюро, викладачі кафедр суспільних наук, наставники академгруп, було проведено 8 засідань, на яких обговорювались методичні питання організації ГПП на фізичному факультеті, котре стало невід'ємною частиною учбово-виховної роботи, звітували наставники і комсорги, вироблялись критерії оцінки виконання індивідуальних завдань.

Хід ГПП на фізичному факультеті заслуховувався на двох нарадах факультету, висвітлювався на партійних зборах. Показово, що вже другий рік в кожній академгрупі в комісії з приймання заліку з ГПП обов'язково беруть

участь партгрупорги кафедр і наукових підрозділів, члени партійного бюро, а також викладачі кафедр суспільних наук. Традиційно комсомольське бюро факультету посилає в академгрупи своїх представників. В цьому учбовому році комсомольське бюро факультету, очолюване студентом III курсу В. Лещуком, чимало зробило в організації шефської діяльності в школах (відповідальна К. Хероїм), по обліку і контролю виконуваних індивідуальних доручень на базах практики. Варто відзначити хороше виконання найрізноманітніших індивідуальних завдань в середніх школах №№ 117, 107, 118, 105. Особливо треба виділити ГПП наших студентів в показовій школі № 117.

Велику політико-виховну роботу серед школярів проводить в середній школі № 36 педзагін, який очолює студентка IV курсу М. Іванова (член комітету комсомолу). «Відмінно» — так оцінила школа практику студентів III курсу Є. Мельниченко, С. Дурмишан та ін.

Група астрономів IV курсу (наставник асистент М. В. Мялковський) заключила до-

говір про співробітництво в проведенні трудового морального виховання молоді в вечірній школі № 18, виконала корисну громадсько-політичну та профорієнтаційну роботу. Студенти групи беруть активну участь в заочній астрономічній школі (ЗАШ), в якій навчаються школярі із Одеської області.

Необхідно відзначити відмінну організацію громадсько-політичної практики, яку провели досвідчені наставники академгруп: доценти К. М. Копейка, С. В. Козицький, В. Ф. Іванов, А. В. Ігнатов, В. В. Міхо, Н. П. Маломуж, В. І. Позігун, молоді наставники — доценти А. В. Флорко, Г. М. Липатов, асистент М. В. Мялковський.

Залік з громадсько-політичної практики проходив в обстановці принципового обговорення організаторських здібностей і громадсько-політичної активності кожного студента. На I курсі на «добре» і «відмінно» із 116 студентів склали залік 100 студентів, на II курсі із 114 студентів — 94 студента.

В. КАМІНЧАК,
заст. декана
фізфаку з ГПП,
доцент.

ЗВЕРНЕННЯ

МОЛОДИХ КОМУНІСТІВ ОДЕСЬКОГО ДЕРЖУНІВЕРСИТЕТУ — УЧАСНИКІВ ЛІТНЬОГО ТРУДОВОГО СЕМЕСТРУ ДО ВСІХ БІЙЦІВ СТУДЕНТСЬКИХ ЗАГОНІВ.

Ми, студенти-комуністи, бійці студентських загонів Одеського державного університету, глибоко і всебічно обговорили в своїх загонах Постанову ЦК КПРС «Про 80-річчя Другого з'їзду РСДРП».

Усвідомлюючи високу відповідальність за належність до партії Жініна, за примноження її історичних традицій і виховання молоді в дусі відданості ідеалам комунізму, ми переглянули свої соціалістичні зобов'язання і визначили цілеспрямовані заходи по вихованню бійців студентських загонів в світлі постанови партії.

Заходи включають в себе такі основні напрямки:

- провести майівку на честь 80-річчя Всезагального страйку 1903 року на Півдні Росії;
- взяти шефство над ветеранами партії і комсомолу, війни і праці, зачислити почесними бійцями загонів більшовиків-ленінців;
- взяти участь в збиранні матеріалів з історії партійних організацій в рамках Всесоюзної експедиції «Літопис Великої Вітчизняної»;
- в липні — серпні організувати агітмарш бійців СБЗ під девізом: «Партія — розум, честь і совість нашої епохи», в ході якого прочитати лекції, організувати роботи агітпунктів, зустрічі з ветеранами партії, провести тематичні вечори;
- історичні дні роботи Другого з'їзду РСДРП — 17 (30) липня — 10 (23) серпня оголошуються ударною трудовою партійно-комсомольською вахтою. В день відкриття з'їзду заробіток кожного бійця перерахувати в фонд будівництва пам'ятника Перемоги радянського народу в Великій Вітчизняній війні 1941—1945 рр. в м. Москві, встановити пости біля пам'ятників В. І. Леніну, меморіальних знаків, обелісків;
- 10 (23) серпня, в день завершення роботи з'їзду, провести в загонах єдиний Ленінський урок «Товариш партія, ми з вас беремо приклад!» за участю знатних людей праці, партійних і комсомольських працівників, керівників підприємств і будівництва;
- в період ударної вахти поширити в масах трудивників літературу про партію і комсомол, організувати книжкові виставки, фотосенди, випуски газет.

Всі наші справи і помисли, відмінну працю, знання і майстерність ми присвячуємо рідній Комуністичній партії, Батьківщині. Запевняємо, що будемо і надалі вірні прапору Ленінської партії.

Звернення схвалено і прийнято на загальних зборах бійців студентських загонів Одеського державного університету.

СЕМІНАР НАСТАВНИКІВ АКАДЕМГРУП

В університеті пройшов черговий семінар наставників академгруп. Його відкрив секретар парткому ОДУ доцент Л. Х. Калуст'ян, який розповів про завдання, що стоять перед наставниками вузу. Доцент кафедри економічної географії

Д. І. Богуненко зробив доповідь про міжнародне становище на сучасному етапі.

Про символіку Союзу Радянських Соціалістичних Республік, про історію створення гербів Країни Рад та союзних республік, про Гімн СРСР і національний прапор розповів присутнім професор юридичного факультету М. Ф. Орзіх.

Л. СЕРПНЕВИЙ.

ВІТАЄМО!

Цими днями доцент кафедри фізичної електроніки нашого університету В. К. Баженов успішно захистив докторську дисертацію з теми «Діелектричний метод описання властивостей твердих алмазоподібних фаз».

Дисертація захищалась в Ленінградському політехнічному інституті ім. М. І. Калініна.

Щиро вітаємо Вячеслава Костянтиновича!

Щасливої дороги

Географи, як і геологи, складають сесію достроково. На III курсі екзамен з фізичної географії СРСР приймають доцент кафедри фізичної географії Г. О. Міщенко та асистент Г. П. Ковеза. Доки обдумують відповіді на питання білетів, Гаврило Опанасович коротко розповідає про свій курс.

Предмет широкий, важкий, розрахований на два учбових курси — на III і IV, має в плані 230 лекцій, з них 100 — практичні і семінарські. На III курсі студенти прослухали вже 106 лекцій. Це їх профілююча дисципліна. Студенти повинні добре знати загальну характеристику території СРСР, характеристику окремих регіонів країни — природничо-територіальний комплекс... Екзамен склали дві перші групи. Результати, по правді, мене радують. Ось, будь ласка, 1 група: 6 «п'ятірок», 16 «четвірок», всього 3 «трійки». II відповідно — 3, 15, 6. В III групі, що

складає сьогодні, є всі підстави теж чекати хороших результатів. Тут попереду завжди йдуть в основному дівчата (іх набагато більше, ніж хлопців — 16 і 6): В. Трегуб, О. Ткачук, Л. Вишнеvsька, В. Авдєєнко, А. Добровольська та інші, з хлопців — В. Кишинський, О. Разумов — всі вони гаряче закохані в свою професію, про що найкраще можна судити саме за цим предметом. На лекціях і практичних заняттях вони проявляють велику зацікавленість наукою про ландшафтні особливості нашої країни, ставлять масу запитань, самі прагнуть щось дослідити, визначити, проаналізувати. І в них незабаром буде велика можливість поглибити свої духовні запити і навички на літній виробничій практиці. Іх чекають експедиції, обслідування маловивчених районів, картування, зйомки...

Студентка Валя Трегуб виявилась сміливою і в від-

повіді на запитання білета. З указкою в руках вона підходить до однієї великої карти, то до іншої — в залежності від того, що саме треба показати: ґрунти, рослинність, гори. З її чіткої, виразної, впевненої розповіді постає велична панорама Півночі нашої країни — географічне положення і розміри, важливі дані з історії географічного вивчення, особливості і рух клімату, ріки, озера, болота, ґрунтові води, комплексна характеристика найкрупніших рік — Печори, Північної Двіни, Західної Двіни, шляхи розвитку тундрових ландшафтів. У відповіді не відчувається завченості «от і до», а є справжня повага до науки про природу, ота поетична закоханість в неї, про яку згадував Гаврило Опанасович, — очевидно, знання про такий прекрасний світ не може залишати молодь байдужою, інертною, формальною в своїх діях.

І це підтверджують змістовні, відповіді багатьох студентів. «Відмінно» заслужила Валя, «відмінно» одержують О. Ткачук (з яким захопленням розповідала Оле-

на про землетруси і вулкани — де розміщені, їх походження, вичерпна характеристика і т. д.), І. Шпиклірний, Л. Гончарук, Л. Шербина, Н. Кобенко, Г. Бороїчана, О. Савельєв та інші. Можна сказати: в цій групі «трійка» — рідкість, що підтверджується постійними успіхами групи в навчанні і під час сесії. Так, на екзамені з політекономії, який група вже склала, була тільки одна «трійка». Крім того, ця група найсильніша на курсі (а, можливо, і на факультеті) в громадській діяльності.

Здається, представники багатьох культурних і практичних професій, спортивних захоплень, щедрі таланти зібралися тут, щоб надзвичайно цікаво і змістовно змагатися з іншими групами в навчанні, в науковій та культурній діяльності. Тут не чекають допомоги від старших викладачів, коли потрібно провести важливі заходи, тут колектив живе гаряче і завзято.

Я запитав Валю Трегуб:

— Мабуть, всі мрієте про школу — предмет чудовий,

можна завжди пристрасно розповідати про його історію, завжди з книжками про романтичне...

— Е, ні! — залунало у відповідь, і не тільки від Валі. — Предмет чудовий, це так, і школа потрібна, але, по можливості, нас кличе і захоплює інше: фізичні дослідження територій, адже, як це не дивно, ще не все відкрито, досконало вивчено — тут роботи чимало... Ми — ґрунтознавці! Нам треба розширювати землі, придатні для певних рослинних культур, для трудового життя людини. Наші студенти вже на минулій практиці в експедиціях працювали як техніки, а кращі — і як інженери. І ось знову чекають нас Забайкалля, Магадан, Красноярськ... Ще два екзамени і — повний вперед!

Із аудиторії № 111 виходять і виходять студенти. «Ну, що? Скільки?» — «П'ять». «Чотири», «П'ять», «П'ять». Щиро побажав я цій прекрасній молоді успіхів в навчанні і щасливої дороги в просторий світ нових відкриттів...

А. МИХАЙЛОВ.

ЗА ЄДИНИМ КРИТЕРІЄМ

РІШЕННЯ XXVI З'ІЗДУ КПРС — В ЖИТТЯ!

В партійній організації геолого-географічного факультету відбулись звітно-виборчі збори. В звітній доповіді було відзначено, що підсумок роботи численного колективу факультету в навчання, виховній та науковій роботі досить значний. Він виявився набагато кращим, ніж в попередньому році. Поліпшилась, зокрема, трудова дисципліна співробітників, значно менше стало пропусків занять без поважних причин з боку студентів.

За звітний період партійне бюро тримало в полі зору і сприяло безперервному поліпшенню роботи факультетської групи народного контролю. Комсомольські організації студентів і співробітників, завідувачі кафедр та науковими установами, що були вчасно націлені на виконання рішень листопадового (1982 р.) Пле-

нуму ЦК КПРС, з повною відповідальністю відносились до поставленого завдання. На протязі року традиційно сильною ланкою залишається на факультеті наукова діяльність, за наслідками, якої він посідає в університеті одне з провідних місць.

На фоні загальних успіхів, досить значимих, як підкресливали виступаючі комуністи в обговоренні доповіді асистент, член партбюро В. М. Кадурін, секретар парткому ОДУ доцент Л. Х. Калуст'ян, зав. кафедрою ґрунтознавства професор І. М. Гоголев, заст. декана з наукової роботи В. В. Сафонов та інші, зроблено ще далеко не все, що необхідно зробити для виконання рішень партії та уряду в галузі підготовки висококваліфікованих кадрів.

Так, на жаль, ще багато недоліків є в науково-мето-

дичній, у виховній та науковій роботі. В розмові про виховну роботу виступаючі звертали увагу присутніх на необхідність поліпшити стан трудової дисципліни і якості навчання, а також наукову діяльність студентів, посилити пошук нових методів впливу на загальний хід учбового процесу. А це значить, що в комплексі методів виховання, як показує досвід кращих викладачів факультету, провідна роль належить індивідуальній роботі, не байдужому ставленню до майбутніх спеціалістів.

Збори, виходячи з необхідності вирішення виховних та учбових завдань, доручили новому складу партійного бюро, завідуючим кафедрами найближчим часом залучити до наставництва викладачів та наукових співробітників, що мають достатній життєвий і педагогічний досвід, вмійють впливати на студентську молодь особистим прикладом.

Збори обрали новий склад партійного бюро, яке очолює доцент В. О. Сульдін.

М. РОТАР,
доцент кафедри
інженерної
геології та
гідрогеології.

БІЛЬШЕ УВАГИ ПЕРШОКУРСНИКАМ

На біологічному факультеті відбулись звітно-виборчі партійні збори. З доповіддю виступила секретар партбюро факультету доцент кафедри фізіології людини і тварин Н. К. Бочарова.

В доповіді піднято ряд питань, пов'язаних з поліпшенням організаційної, учбової та наукової роботи біологічного факультету за звітний період.

На засіданнях партбюро регулярно розглядалися всі питання наукової, учбової та ідеологічної роботи студентами і викладачами кафедр. Підкреслено, що основним питанням в роботі партійного та комсомольського бюро факультету залишається питання роботи з першокурсниками. Треба і надалі поліпшувати роботу як наставникам академгруп та викла-

дачам, так і студентам старших курсів з молодими біологами.

За звітний період поліпшилась діяльність партгруп кафедр фізіології людини і тварин (партгрупор доцент Л. І. Сьомін) та кафедри гідробіології (партгрупор ст. викладач М. М. Джуртубаєв). Поліпшилась робота в мережі політосвіти, підвищився рівень роботи методологічних семінарів (консультант доктор філософських наук М. І. Сетров).

Говорячи про успіхи роботи партбюро, які відбивають загальний стан багатогранного життя факультету, доповідач, зупинилась також на ряді недоліків, піддавши критиці індивідуальну роботу з відстаючими студентами. Вона підкреслила, що також необхідно підняти політико-виховну роботу ка-

федр з студентами на більш високий рівень.

Декан факультету доцент В. Т. Коваль підвів підсумки зимової сесії, заклав партбюро докласти всіх зусиль до підготовки літньої екзаменаційної сесії та випускних екзаменів.

Заступник декана з наукової роботи доцент М. Г. Юргілайтіс піддала критиці недоліки у впровадженні у народне господарство деяких наукових робіт.

Комуніст студент V курсу С. Усачов розповів про посилення авангардної ролі молодих комуністів. В роботі партійних зборів, взяв участь член парткому ОДУ доцент В. П. Ващенко.

Секретарем партійного бюро біологічного факультету знов обрано доцента Н. К. Бочарову.

І. СЕРПНЕВИЙ.

ПРАВОФЛАНГОВІ



А. Передерій цього року закінчує біологічний факультет. Її ім'я добре відоме не тільки біологам, але і студентам інших факультетів. А. Передерій — відмінниця навчання, веде велику громадську та наукову роботу. Останнім часом вона спеціалізується на кафедрі фізіології людини та тварин. Одна з її наукових робіт посіла 1 місце на республіканському конкурсі у м. Києві. Зараз А. ПЕРЕДЕРІЙ успішно складає випускні екзамен.

Фото В. ШИШИНА.

НАУКОВА МЕТОДИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

В університеті відбулась науково-методична конференція професорсько-викладацького складу і учбово-допоміжного персоналу «Інтенсифікація учбового процесу як засіб підвищення якості підготовки спеціалістів в університеті. Досвід і проблеми».

На пленарному засіданні у Великому актовому залі вступним словом конференцію відкрив ректор ОДУ професор В. В. Сердюк.

Потім з доповідями виступили: проректор з учбово-методичної роботи професор Л. А. Ануфрієв «Завдання по дальшій інтенсифікації учбового процесу в університеті в світлі рішень XXVI з'їзду КПРС і листопадового (1982 р.) Пленуму ЦК КПРС», зав. кафедрою педагогіки професор І. І. Кобиляцький «Сучасні проблеми вдосконалення методів навчання», доцент кафедри педагогіки К. А. Норкін «Уч-

бово-методичний комплекс дисципліни як засіб підвищення якості викладання».

На засіданнях секцій було заслухано і обговорено 130 доповідей і повідомлень.

Учасникам конференції на виставці технічних засобів навчання (ТЗН) і учбово-методичних матеріалів була надана можливість ознайомитися з досвідом використання ТЗН. Знайомство проходило і безпосередньо в спеціалізованих аудиторіях, обладнаних комплексом ТЗН.

Поради по застосуванню технічних засобів на лекціях, семінарських (практичних) заняттях давали викладачі, інженери, техніки і лаборанти університету.

Заключне пленарне засідання відбулось 2 червня. На ньому виступили керівники секцій і були прийняті рекомендації науково-методичної конференції.

Розрив між обсягом набутих наукових знань і їхньою кількістю, що передається у процесі навчання, постійно збільшується. Диспропорція може бути подолана тільки тоді, коли студенти оволодіють мистецтвом здобувати потрібні знання, правильно аналізувати й оцінювати їх, грамотно користуватися ними у своїх уявленнях, поняттях і судженнях.

Для того, щоб прищепити навички пізнавальної діяльності, треба самим викладачам твердо й точно знати, які вони.

Вузівська практика дає вичерпну відповідь на це запитання. Треба лише вникнути в структурно-смысловий зміст навчання, у функціональні особливості етапів пізнавальної діяльності й характерні ознаки інтелектуального розвитку студента. До уваги повинні братися особливості психології молоді.

Самостійна робота — основа пізнавальної діяльності. Хід і результати її коректуються і оцінюються в процесі підготовки, яким керують на лекціях, практичних заняттях, консультаціях і екзаменах. Починається ж самопідготовка з

поширення і особливостей використання, а також впливу на розвиток пам'яті й розуму проведено соціально-педагогічне дослідження. В ряді вузів України за останні кілька років на семінарах, консульта-

цій і екзаменах було опитано 840 студентів денного відділення про те, яку літературу використовують для підготовки, а також що і як завчають. Виявилось п'ять характерних груп.

Перша група, що налічувала 95 студентів (11,3 процента всіх опитаних), використовувала, як джерело інформації, лише конспект лекцій. Самостійна робота починалась безпосередньо з читання, яке супроводжувалось і закінчувалось запам'ятовуванням під-ряд всього, або частини конспекту. В результаті — односторонній вплив на інтелект студента: поширення пам'яті не

супроводжувалось розвитком мислення.

Таку форму самопідготовки обумовлює ряд обставин. Оскільки у вузі не прищеплюють конкретні навички пізнання, то колишній школяр, що став

СЕСІЯ: АНАЛІЗ САМОПІДГОТОВКИ

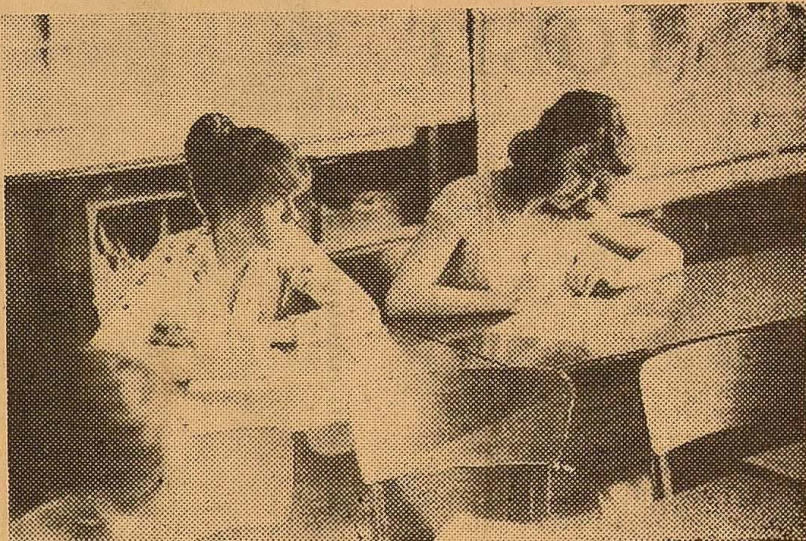
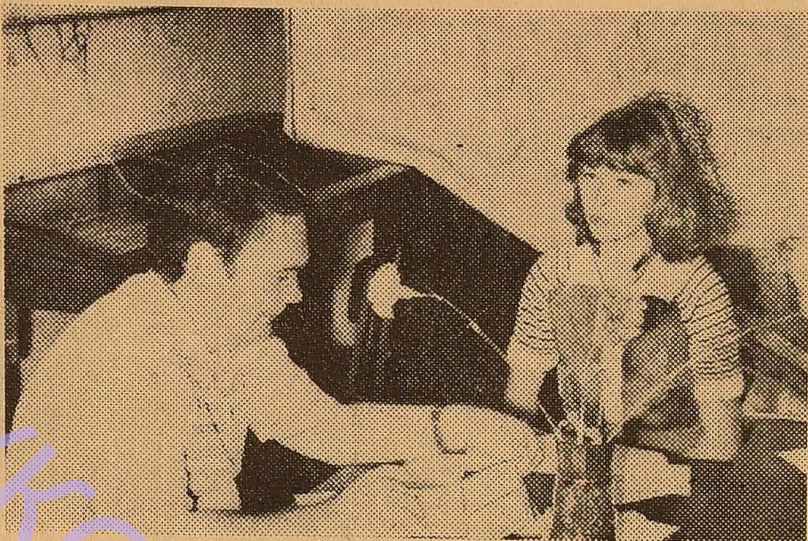
пошуку джерел інформації. Потім при читанні студент мусить потрібні відомості завчити.

Вся проблема зводиться до того, що і як саме завчити: запам'ятати все підряд, чи окремі частини тексту, положення і фрази, або ж весь матеріал осмислити, оптимально стиснути шляхом виділення основного змісту й провідної ідеї, передати своїми словами, фразами. І після цього — запам'ятати. В першому й другому випадках читання супроводжується і завершується запам'ятовуванням, без усвідомлення нової інформації. Переважає і дія «зубрити — завча-

пам'ятовуванням. Шляхом двох розумових операцій — аналізу й синтезу — систематизується й узагальнюється те, що повинно бути відкладене в пам'яті для наступного викладу. Самопідготовка проходить п'ять послідовних етапів: пошук, читання, аналіз, синтез і запам'ятовування.

Навички аналізу й синтезу складні за своєю структурою, і їх засвоєння — важливий і тривалий процес. Особливості їх і в тому, що накладають суттєвий відбиток на навички пошуку, читання і запам'ятовування.

З метою виявлення навичок аналізу й синтезу, ступеня їх



Океанологія — один з головних предметів для майбутніх географів. Тому вони й надають цій науці багато часу.

НА ЗНІМКАХ: студентка III курсу географічного відділення геолого-географічного факультету Л. БУРИЧЕНКО розповідає про особливості морської води професору Ю. Д. Шуйському. За цю відповідь вона отримала оцінку «відмінно».

До відповіді готуються студенти III курсу географічного відділення геолого-географічного факультету.

Фото І. Москаленка.

сесія

ТВОРЧІ ПРОБЛЕМИ

Чи готова наша група №1 (біофак, II курс) скласти сесію якнайкраще? Для активістів це не зайве запитання: за ним криється бажання жити і працювати не тільки для себе, а оцінювати власні успіхи успіхами колективу, кожний свій крок вливати в його зміст, в його ходу, в незабутні комсомольські молодіжні заходи.

Чи не тому група, котра добре здружилась за два роки, не хотіла б розливатися по інших групах при перерозподілі за спеціальностями? «А давайте всі залишимося на одній кафедрі!» — нерідко чуєш таку пропозицію, коли заходить про це розмова. Кожний розуміє: бажання чудове, але ж одних притягує кафедра зоології хребетних, інших — гідробіології, ще інших — біохімії, генетики, фізіології людини і тварин і т. д. Як поєднати різноманітні ін-

тереси і устремління? Наука, як і життя, велика і захоплююча.

Надовго запам'ятеється гаряча дискусія, яку провела на курсі група за допомогою куратора Л. Д. Бабаніної. «Краса і красивість» — про це ми сперечались багато, спираючись на твори світового мистецтва і літератури, на власні позиції і відношення до справжнього, героїчного, окриленого. Відтоді в колективі сильніше зануртувало громадське життя, зросла активність, свідомість. В групі стало 6 відмінників. А такий відмінник навчання, як Д. Тищенко, юнак надзвичайно обдарований (на республіканській олімпіаді «Студент і науково-технічний прогрес» отримав III місце, незабаром братиме участь у Всесоюзній олімпіаді студентських наукових робіт), який хотів спочатку обмежитись тільки на-

уками, на все інше не звертати ніякої уваги, тепер запровадив на повну силу. Треба — допоможе студенту С. Распутанному підтягнутись з англійської мови чи з хімії (так само, як, наприклад, академсектор Л. Ніколаєва нерідко допомагає підтягнутися з біохімії І. Сервачуку), запропонує цікаву тему для політгодини і сам проведе її на високому рівні.

Це ж можна було б сказати і про інших студентів. Досить назвати хоча б С. Павлюрину (начальника оперзагону факультету), О. Карловську, (заст. начальника опергрупи ОДУ), І. Сервачука (члена редколегії «КП» університету), Д. Сафарову (члена студентського місцевому ОДУ) і т. д. Громадсько-політична практика в групі оцінена на «відмінно».

Студенти І. Махновська, А. Срібна, Н. Гапоненко, Л. Сметанюк прочитали в підшефній середній школі по 7—8 лекцій. А наш комсорг Н. Гапоненко прочитала свої лекції в місті Ізмаїлі, звідки родом. Лекції — про охорону природи, Продовольчу програму, профорієнтацію, про НТР і сучасність тощо. Чималу допомогу наші студенти надають кафедрі, з якими постійно триває творчий зв'язок. Скажімо, по ліній кафедр зоології хребетних студенти ось уже місяць двічі на тиждень активно працюють в зоопарку, роблячи вольєри і підвищуючи його благоустрій.

Наш наставник Лілія Дмитрівна Бабаніна так відгукується про нас: «Група, в якій ніколи не буває сонного царства. Тут завжди щось твориться». Це, правда, не значить, нібито колектив не має своїх важливих проблем. Можна було б поліпшити і відвідування занять, збільшити кількість відмінників навчання, та й саму

кількість активістів: щоб в групі всі були активістами — навіть такі, як студентка Сметанюк. Адже є з кого брати приклад. Олена Карловська, наприклад — природжений комсомольський діяч, вихователь, організатор, бойовий товариш і друг, безкомпромисний правдолюбець, взірць чесності і прямоти, ніколи не пройде мимо недоліків, завжди щиро віддається загальній справі. Мені не зрозуміло, як жити поряд з таким товаришем (а в групі таких, як Олена, багато) по навчанню, по дружбі, по устремлінню в прекрасне майбутнє, і в той же час залишатися байдужим, інертним?

Очевидно, проблеми сильного колективу — проблеми завжди творчі, та вони з часом повинні розвиватися тільки в кращий бік.

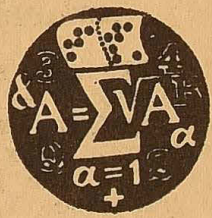
Ю. ХАДЖІ,
студентка групи,
№ 1 II курсу
біофаку, староста
групи.

Як буде складена сесія? Прогнози в цьому питанні допомагають зробити результати II міжсесійного контролю. На I, II, III курсах успішність і якість з більшості предметів підвищились порівняно з результатами зимової сесії. Високих показників добились студенти групи напівпровідників IV курсу, групи теоретиків III курсу. Постійно і тільки на «відмінно» навчаються студенти Юрій Корнієнко, Віталій Кудашов, Олександр Мельман, Віктор Приймак, Борис Вейцман та інші. Можна сподіватися, що і літню се-

ПИТАННЯ УСПІШНОСТІ

сію ці студенти також здадуть успішно.

Велику роботу по підготовці до письмового екзамену з математичного аналізу на I курсі проводять викладачі кафедри загальної математики (зав. кафедрою доцент А. В. Костін). І хоча другий міжсесійний контроль показав не дуже високі результати з цього предмету, ми все ж впевнені, що



математичний аналіз буде складений успішно. Викликає у нас особливу

тривогу низька успішність групи теоретиків IV курсу (наставник доцент В. П. Олійник). Дуже низькі результати під час другого міжсесійного контролю показали студенти II, III, IV курсів з теоретичної фізики. Кафедрі теоретичної фізики варто більше приділити уваги організації і проведенню самостійної роботи студентів.

В деканаті група аналізу представила список студен-

тів, на яких необхідно звернути особливу увагу — в тому випадку, коли результати МК не будуть виправлені, вони не будуть допущені до сесії.

Зараз на відповідних кафедрах з ними проводиться певна робота, зокрема — додаткові заняття.

Сесія повинна пройти на високому рівні і принести хороші результати.

К. КОПЕЙКА,
заст. декана
фізфаку, доцент.

підручнику у 20—30 разів більший, ніж можна записати на лекції, що, по суті, виключає можливість запам'ятати все підрад. Проблема відбору інформації для запам'ятовування, що тут виникає, вирішувалась елементарно просто: при читанні виділялись окремі частини тексту і завчались. Решта, як непотрібне, випускалась. Проте самопідготовка набуває нового відтінку: між читанням і запам'ятовуванням уже знаходиться посередня ланка, що виконує самостійну функцію — добір потрібної інформації. Це — початок аналізу. Однак це ще не аналіз. Він починається доббором інформації, а закінчується її осмисленням. Елементи його нерозривно пов'язані і взаємно доповнюють одні одних. Відсутність якогось і з них робить аналіз неповноцінним і виключає можливість досягнення кінцевої мети.

Група при доборі виділяла лише ту частину інформації, яку треба було завчити дослівно. Друга частина потрібної інформації, без якої не мож-

на одержати повне уявлення про зміст явища, що вивчається, упускалася разом із блокованою непотрібною інформацією. Тому відбір інформації носив односторонній, обмежений характер. Це не дозволяло навіть усвідомити структуру джерела інформації.

Із одного підручника вивчала матеріал і третя група — 207 студентів, що становить 24,6 процента всієї кількості. Порівняно з другою групою їх методу засвоєння притаманний якісно новий елемент. Читання, як і раніше, супроводжувалося виділенням окремих частин тексту, положень і фраз для дослівного (або з максимальним наближенням до тексту) запам'ятовування. Інші частини тексту не випускалися, а осмислювалися, і стислий матеріал фіксувався в пам'яті. Добір і осмислення необхідної інформації означає повноцінний аналіз. Але самостійний синтез група не здійснювала, оскільки при вивченні одного джерела не виникає потреби в ньому.

Осмислення — таємничий поки що процес формування наших психічних функцій людини — є основним змістом аналізу. Воно відіграє велику роль у розумовому розвитку людини. В поєднанні з ним удосконалюється навичка добору. Відповідно поширюється інформація, що підлягає осмисленню. Тут прихований великий резерв в економії часу самопідготовки, підвищення її якості та ефективності. Особливо це виявляється при вивченні кількох джерел — аналіз дає гранично стислий і потрібний матеріал для синтезування.

Принциповий вплив справляють навички аналізу як на мислення, так і на пам'ять. Перша й друга група запам'ятовували слово в слово чужий розум, формуючи короткочасну пам'ять. У студентів III групи в пам'яті фіксувалися самостійно вироблені поняття, що забезпечувало оптимальну й довгочасну інформованість.

Крок уперед у розвитку здібності мислити робить четверта група — 118 студентів, або 14,1 процента від загальної кількості, яка використовувала при самопідготовці кілька джерел інформації (конспект лекцій, першоджерела, підручник та іншу літературу). Кожне джерело аналізувалося за принципом добору й осмислення, що забезпечувало конкретне поняття. Осягнення інформації із двох і більше джерел обумовлює необхідність самостійного поєднання набутих аналізом даних у єдине ціле, що означає початок синтезу.

I п'ята група — 39 студентів, або 4,6 процента всіх опитаних, демонструвала оптимальний варіант самостійної роботи. Як і попередні групи, вона вивчала кілька джерел інформації. Але добір, осмислення і поєднання даних аналізу в єдине ціле закінчувала міркуваннями, тобто повністю здійснювала і синтез. Усвідомлена логічна схема запам'ятовувалась і потім відтворюва-

лась під час відповіді на семінарі, або екзамені. В даному випадку самостійна підготовка складалася з п'яти етапів — пошуку, читання, аналізу, синтезу і запам'ятовування — і опиралася на відповідні їм навички пошуку, читання, добору, осмислення, поєднання, міркування і запам'ятовування.

Навички пошуку, читання і запам'ятовування були здобуті в середній школі. Навички добору, осмислення, поєднання і міркування, необхідні для аналізу, синтезу й розвитку на їхній основі мислення, почали формуватися у вузі. Разом з ними вдосконалювалися навички пошуку, читання і запам'ятовування.

Чітке усвідомлення, знання психології процесу навчання можуть і мусять поставити на якісно новий рівень процес самопідготовки. Як здобути навички її, у чому вони полягають, ми намагалися визначити своїм експериментом.

В. МОРОЗОВ.

ШИРОКИЙ КОМПЛЕКС РОБІТ

На кафедрі загальної і морської геології виконується широкий комплекс науково-дослідних робіт. Тематика, що розробляється, включає вдосконалення методики геолого-геохімічної зйомки на шельфі, прогнозування землетрусів за даними режимних спостережень в сейсмічно активних зонах, оцінку масштабів і міри забруднення техногенними відходами донних осадків і водної товщини.

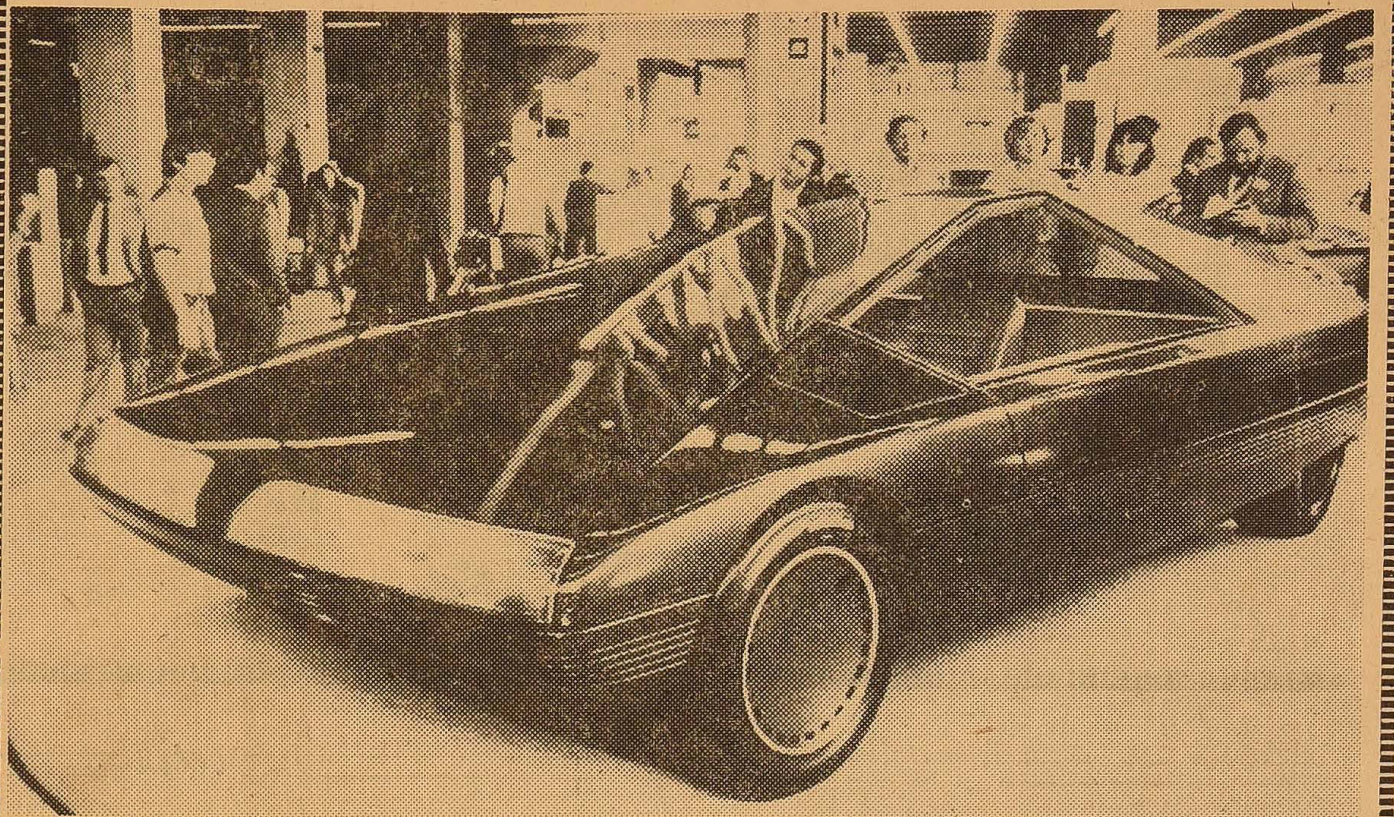
Приймаючи до уваги вклад колективу кафедри в справу вивчення геології і мінеральних ресурсів моря, було прийнято рішення про відкриття в Одеському державному університеті, при кафедрі загальної і морської геології, галузевої науково-дослідної лабораторії морської геології і геохімії. Одночасно було прийнято рішення про передачу університету крупного судна «Антарес».

Тепер хотілось би в кількох словах згадати і тих, хто робить цю науку на кафедрі. Науково-дослідні ро-

боти очолює завідувач кафедри доцент Г. Г. Ткаченко. Завдяки його настійливості і цілеспрямованості невелика група морських геологів перетворилась в один із крупних наукових колективів університету. В складі лабораторії працюють 10 кандидатів наук, досвідчені геологи, гідрологи, біохіміки, хіміки, геофізики.

Очевидно, що коло проблем і завдань, вирішуваних на кафедрі, настільки широке, що вимагає залучення спеціалістів інших фахів, в першу чергу фізиків, хіміків, географів. Проте в цьому напрямку зроблено поки що перші кроки. Та все одно, не дивлячись на те, що з великими труднощами вирішуються окремі питання технічного забезпечення наших науково-дослідних робіт, наука іде вперед і з значними успіхами.

П. ЗАЙД,
заст. зав. кафедрою
з НДР, кандидат
геолого-мінералогічних наук.



Франція. Ця машина була продемонстрована на 67-му міжнародному автомобільному салоні в Парижі. Деякі назвали її «машиною майбутнього».

Фото Кейстон—ТАРС.

Спортивні вісті

ЧЕМПІОНАТ МІСТА З ФУТБОЛУ

На стадіоні ОДУ відбувся офіційний матч першості міста з футболу серед вузів. В цих змаганнях взяла участь 14 команд. В фінальному матчі зустрілися команди державного університету і інституту народного господарства.

До фіналу шлях у обох команд був неоднаковий. Якщо футболісти університету легко виграли у своїх супротивників в підгрупі, то футболістам інституту народного господарства це зробити вдалося важче, особливо нелегкою була перемога над командою Одеського будівельного інституту — минулорічним чемпіоном міста.

Фінальний матч пройшов у цікавій напруженій боротьбі. Виявити переможця вдалось лише у серії пенальті, команда інституту народного господарства перергала

команду ОДУ з рахунком 6:5.

Футболісти університету ось уже на протязі двох років посідають друге місце в усіх змаганнях. З одного боку — це добре. Але ж до 1981 року наша команда незмінно ставала чемпіоном міста. В чому ж справа? Мабуть, в тому, що наші гравці ще мало беруть приклад з ігри капітана команди В. Герасимчука (III курс, ГГФ) та С. Табакова (III курс, ГГФ).

Ми поздоровляємо футболістів ОДУ та їх тренера А. Попичка з хорошим результатом і будемо мати надію, що й надалі команда поверне собі звання чемпіона міста.

П. БОГУЦЬКИЙ,
студент III курсу
юрфаку,
спортивний суддя.

ПАРОДИЇ

ОСЕНЬ

«...А улица? — на ней
стоят вечнозеленые
платаны...»

(А Ткаченко, «Осенний город. Улица дождей», из сборника «Обгоняя бегущих», из-во «Таврия», Симферополь, 1980 г.).

Я шел по парку. Тополя
роняли пух.
На соснах уж иголки
пожелтели
На юг собрался улетать
петух,
Еще вчера туда
пингвины улетели.
Укрылся льдом от холода
фонтан,
Цветущею сиренью
убеленный,

Ігор Бердніков, 28 років. Закінчив геологічне відділення геофаку ОДУ в 1977 році. Працює геологом в Одеському філіалі ВПІ «Оргенергострой».

А рядом с ним
пристроился платан,
Такой же, как и я,
вечнозеленый.

МЫЧАНИЕ

«Светаает. Светаает. Пора
бежать по росе за деревья
и слушать под стук топора
мычанье коров и
деревни».

(С. Бирюков, «Утро в деревне», «Поэзия», № 32, 1982 г.).

Как голос далеких веков,
рычанье пригнуло
деревья,
Сказали:
— Мычит Бирюков,
а я был уверен —
деревня.

ЗДОРОВ'Я ЧОРНОГО МОРЯ

Комплексну програму захисту Чорного моря розробили вчені Південного наукового центру Академії наук України. Вона стала основою для екологічних прогнозів і рекомендацій по охороні морського середовища, раціональному використанню біологічних ресурсів моря.

Така комплексна програма розробляється вперше у практиці досліджень світового океану. Її об'єктом Чорне море обрано не випадково — воно дедалі активніше залучається до сфери народногосподарської діяльності людини. В одинадцятій п'ятирічці у Радянському Союзі передбачено дальший розвиток морського судноплавства, буде продовжено

інтенсивне курортне освоєння узбережжя. Щоб запобігти небажаним наслідкам практичної діяльності людини на морі, ряд інститутів Південного центру розробляє нові технології, ефективні засоби захисту моря від забруднення.

Одна з найближчих цілей програми — дати промисловим підприємствам надійні рекомендації, які забезпечували б їх росту на оборотному водопостачанні. До 1985 року скидання промислових відходів в усі річки, що впадають у Чорне й Азовське моря, має бути повністю припинене. В усіх радянських чорноморських портах будуть введені в експлуатацію потужні берегові станції для приймання з су-

ден забруднених вод та їх очистки. Великотоннажні теплоходи одержать устаткування, необхідне для створення у себе на борту замкнених систем, вода повертатиметься природі такою ж чистою, якою людина бере її в тимчасове користування.

Однак, охорона моря не означає відмови від його експлуатації. Цю обставину враховує комплексна програма, яка розглядає проблему збереження природних екологічних систем у поєднанні з інтенсивним розвитком продуктивних сил, раціональним використанням біологічних ресурсів моря, їх відтворенням.

О. БОГАТСЬКИЙ,
академік, керівник
Південного НЦ АН УРСР.

У СВІТІ ЦІКАВОГО

ЕКСПЕДИЦІЯ НА ОСТРІВ СКАРБІВ

У 1721 році корсар Олів'єр Левассер — француз, який грабував кораблі на морських шляхах з Індії і Європою, взяв на бордаж португальське судно «Ла вієрге ду кал» з багатю здобичею — коштовностями, котрі тепер оцінюються в 200 млн. доларів. Для безпеки Левассер заховав їх на одному з островів Сейшел. Але скористатися награбованим не встиг — його ввіймали. Стоячи на ешафоті, Левассер кинув у натовп папірець і крикнув: «Ось мої

скарби — тому, хто зуміє розібратися!».

Нині баварський підприємець Герберт Ехлер збирається в експедицію за скарбами на острів Має — найбільший з 89 островів Сейшельського архіпелагу.

ТАМ, ДЕ ЗАТОНУЛА «КОРОНА»

Біля узбережжя шведського острова Еланд ідуть роботи по підняттю з дна моря решток військового корабля «Корона», який затонув 1676 року. Цей корабель був озброєний 126 гарматами і в ті часи вважався, стверджує газета «Да-

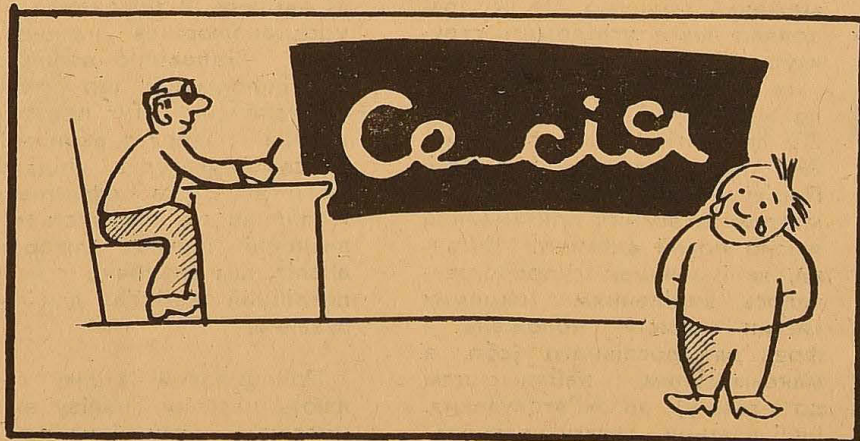
генс нюхетер», «найпотужнішим у світі». Експерти припускають, що знахідок так багато, що роботи можуть тривати років з двадцять...

ЦІЛЮЩЕ СЕРЕДОВИЩЕ

У зеленому середовищі людини потрібно на 60 процентів менше часу, щоб відновити свої сили після робочого дня, ніж у позбавлених рослинності індустріальних кварталах міста. Про це свідчать результати досліджень, проведених спеціалістами Токійського інституту сільського господарства і технології. В їхній доповіді відзначається, що в зелених районах, або парках витривалість людей збільшується на 15 процентів, різко підвищується уважність і зосередженість. Ці дані особливо актуальні в сучасній Японії, в містах якої дуже мало рослинності.

Веселим олівцем про невеселу вдачу.

Мал. студента О. Котовського.



Редактор В. НИКОЛАЄВ.

ПИШІТЬ НАМ:

270000, Одеса-центр, вул. П. Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадри».

ЗАХОДЬТЕ:

Одеса, вул. Радянської Армії, 24.

ДЗВОНІТЬ:

телефони: міський, 23-84-13, внутрішній 841 (з міста 206-841).